

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про імплементацію законодавства Європейського Союзу стосовно вдосконалення регулювання сфер санітарних та фітосанітарних заходів»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

В ході двосторонньої зустрічі України та Європейської Комісії, проведеної 15-19 вересня 2025 року в рамках офіційного скринінгу щодо Кластера 5 «Ресурси, сільське господарство та політика згуртованості», українською стороною представлено оцінку стану імплементації актів права ЄС за переговорним розділом 12 «Безпечність харчових продуктів, ветеринарна та фітосанітарна політика» у національне законодавство.

За результатами скринінгу Україна взяла на себе зобов'язання усунути прогалини, виявлені в ході оцінки стану відповідності та імплементаційної спроможності щодо *acquis* ЄС та окреслила кроки, які планує вжити держава з метою гармонізації національного законодавства з вимогами відповідних актів ЄС.

Отримано рекомендації Європейської Комісії щодо продовження роботи стосовно імплементації актів права ЄС з питань безпечності харчових продуктів, ветеринарної та фітосанітарної політики у національне законодавство.

Разом з цим, представниками Європейської Комісії було зазначено, що гармонізація національного законодавства з вимогами відповідних актів ЄС не вимагає створення на національному рівні процедур, що діють на рівні загального законодавства Європейського Союзу. В такому випадку достатнім буде закріплення в національному законодавстві положень, які дозволяють прямо застосовувати такі норми, це зокрема стосується процедур авторизації.

З урахуванням результатів двосторонньої зустрічі підготовлено та попередньо схвалено проєкт Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (*acquis* ЄС) у частині умов закриття переговорів за окремими розділами, а також актів права ЄС та рекомендацій Європейської Комісії, наведених у проєктах скринінгових звітів за переговорним кластером 5 «Ресурси, сільське господарство та політика згуртованості».

У листопаді 2025 року Європейська Комісія оприлюднила Звіт щодо прогресу України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу https://enlargement.ec.europa.eu/ukraine-report-2025_en (далі – Звіт за 2025 рік). У Звіті за 2025 рік Європейська Комісія звертає увагу української сторони на те, що Україна, зокрема, повинна: прискорити узгодження з *acquis* ЄС положень загального законодавства про харчові продукти, здоров'я тварин, здоров'я та захист рослин, генетично модифіковані організми та офіційний контроль, завершити узгодження з законодавством ЄС про благополуччя тварин, посилити адміністративний потенціал для його ефективного впровадження.

Зважаючи на необхідність подальшого швидкого та ефективного проведення переговорів про вступ України до ЄС, Україна має докласти зусиль для виконання рекомендацій Європейської Комісії щодо продовження роботи стосовно імплементації актів права ЄС до національного законодавства, зокрема за переговорним розділом 12 «Безпечність харчових продуктів, ветеринарна та фітосанітарна політика».

Відповідно до пункту 5 частини першої статті 85 Конституції України, реалізація стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі належить до повноважень Верховної Ради України.

2. Мета та завдання прийняття законопроекту

Метою проєкту Закону є усунення прогалин, виявлених в ході оцінки стану національного законодавства відповідності та імплементаційної спроможності щодо *acquis* ЄС, головним чином шляхом:

2.1 приведення положень Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» у відповідність до вимог окремих норм таких актів права ЄС:

1) Регламенту (ЄС) № 178/2002 Європейського Парламенту та Ради від 28 січня 2002 року, що встановлює загальні принципи та вимоги законодавства про харчові продукти, засновує Європейський орган з безпечності харчових продуктів та встановлює процедури у питаннях безпечності харчових продуктів (далі - Регламент 178/2002);

2) Директиви 1999/2/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 22 лютого 1999 року про наближення законодавств держав-членів щодо харчових продуктів та харчових інгредієнтів, оброблених іонізуючим випромінюванням (далі - Директива 1999/2);

3) Директиви 2002/46/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 10 червня 2002 року про наближення законодавства держав-членів щодо дієтичних добавок;

4) Регламенту (ЄС) № 852/2004 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 року про гігієну харчових продуктів;

5) Регламенту (ЄС) № 1924/2006 Європейського Парламенту та Ради від 20 грудня 2006 року про харчові та корисні для здоров'я твердження, що наводяться на харчових продуктах;

6) Регламенту Комісії (ЄС) № 353/2008 від 18 квітня 2008 року про встановлення імплементаційних правил щодо заявок на авторизацію тверджень про користь для здоров'я, як це передбачено статтею 15 Регламенту (ЄС) № 1924/2006 Європейського Парламенту та Ради;

7) Виконавчого Регламенту Комісії (ЄС) № 208/2013 від 11 березня 2013 року про вимоги до простежуваності паростків та насіння, призначених для виробництва паростків (далі - Виконавчий Регламент № 208/2013);

8) Регламенту Комісії (ЄС) № 210/2013 від 11 березня 2013 року про затвердження підприємств, що виробляють паростки, відповідно до Регламенту (ЄС) № 852/2004 Європейського Парламенту та Ради;

2.2 приведення положень Закону України «Про молоко та молочні продукти» у відповідність до вимог окремих норм щодо справляння зборів або стягнень за офіційний контроль Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2017/625 від 15 березня 2017 року про офіційний контроль та іншу офіційну діяльність, що провадиться для забезпечення застосування положень харчового та кормового права, правил щодо здоров'я і благополуччя тварин, здоров'я рослин та засобів захисту рослин, внесення змін до регламентів Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 999/2001, (ЄС) № 396/2005, (ЄС) № 1069/2009, (ЄС) № 1107/2009, (ЄС) № 1151/2012, (ЄС) № 652/2014, (ЄС) 2016/429 та (ЄС) 2016/2031, регламентів Ради (ЄС) № 1/2005 та (ЄС) № 1099/2009 та директив Ради 98/58/ЄС, 1999/74/ЄС, 2007/43/ЄС, 2008/119/ЄС та 2008/120/ЄС, та про скасування регламентів Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 854/2004 та (ЄС) № 882/2004, директив Ради

89/608/ЄЕС, 89/662/ЄЕС, 90/425/ЄЕС, 91/496/ЄЕС, 96/23/ЄС, 96/93/ЄС та 97/78/ЄС та Рішення Ради 92/438/ЄЕС (Регламент про офіційний контроль) (далі - Регламент 2017/625);

2.3 приведення положень Закону України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною» у відповідність до вимог окремих норм таких актів права ЄС:

9) Регламенту (ЄС) № 999/2001 Європейського Парламенту та Ради від 22 травня 2001 року, яким встановлюються правила щодо попередження, контролю та викорінення деяких трансмісивних губчастих енцефалопатій;

10) Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1069/2009 від 21 жовтня 2009 року, яким встановлюються ветеринарно-санітарні вимоги до побічних продуктів і похідних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною;

11) Регламенту Комісії (ЄС) № 142/2011 від 25 лютого 2011 року про виконання Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1069/2009, яким встановлюються ветеринарно-санітарні вимоги до побічних продуктів і похідних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, та про виконання Директиви Ради 97/78/ЄС щодо окремих зразків і виробів, які не підлягають ветеринарним перевіркам на кордоні згідно з цією Директивою;

2.4 приведення положень Закону України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я тварин та благополуччя тварин» у відповідність до вимог окремих норм таких актів права ЄС:

12) Регламенту 2017/625;

13) Директиви 1999/2;

14) Регламенту Комісії (ЄС) № 284/2011 від 22 березня 2011 року, що встановлює спеціальні умови та детальні процедури імпорту кухонного посуду з поліамідного та меламінового пластику, що походить або відправлений з Китайської Народної Республіки та Спеціального адміністративного району Гонконг, Китай

15) Виконавчого Регламенту № 208/2013;

16) Делегованого Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2292 від 6 вересня 2022 року, що доповнює Регламент (ЄС) 2017/625 Європейського Парламенту і Ради щодо вимог до ввезення до Союзу вантажів з продуктивними тваринами, та певних товарів, призначених для споживання людиною

17) Регламенту Комісії (ЄС) 2022/1616 від 15 вересня 2022 року про перероблені пластикові матеріали та вироби, призначені для контакту з харчовими продуктами;

2.5 приведення положень Закону України «Про безпеку та гігієну кормів» у відповідність до вимог окремих норм таких актів права ЄС:

1) Регламенту 178/2002;

2) Директиви 2002/32/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 травня 2002 року про небажані речовини в кормах для тварин;

3) Регламент (ЄС) № 1831/2003 Європейського Парламенту та Ради від 22 вересня 2003 року про добавки для використання у годівлі тварин;

4) Регламенту (ЄС) № 183/2005 Європейського Парламенту та Ради від 12 січня 2005 року, що встановлює вимоги до гігієни кормів;

5) Регламенту (ЄС) № 767/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року про розміщення на ринку та використання кормів, що вносить зміни до Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1831/2003 та скасовує Директиву Ради 79/373/ЄЕС, Директиву Комісії 80/511/ЄЕС, Директиви Ради 82/471/ЄЕС, 83/228/ЄЕС, 93/74/ЄЕС, 93/113/ЄС та 96/25/ЄС та Рішення Комісії 2004/217/ЄС;

6) Регламенту Комісії (ЄС) 2015/786 від 19 травня 2015 року, що визначає критерії прийнятності для процесів детоксикації, що застосовуються до продуктів, призначених для корму тварин, як це передбачено Директивою 2002/32/ЄС Європейського Парламенту та Ради;

2.6 приведення положень Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» у відповідність до вимог окремих норм таких актів права ЄС:

1) Регламенту (ЄС) № 1169/2011 Європейського Парламенту та Ради від 25 жовтня 2011 року про надання інформації про харчові продукти споживачам, про внесення змін до Регламентів (ЄС) № 1924/2006 та (ЄС) № 1925/2006 Європейського Парламенту та Ради, а також про скасування Директиви Комісії 87/250/ЄЕС, Директиви Ради 90/496/ЄЕС, Директиви Комісії 1999/10/ЄС, Директиви Європейського Парламенту та Ради 2000/13/ЄС, Директив Комісії 2002/67/ЄС та 2008/5/ЄС та Регламенту Комісії (ЄС) № 608/2004;

2) Делегованого регламенту Комісії (ЄС) 2024/2512 від 17 квітня 2024 року про внесення змін до Додатка II до Регламенту (ЄС) № 1169/2011 Європейського Парламенту та Ради про надання споживачам інформації про харчові продукти стосовно бегенової кислоти з гірчичного насіння, яка використовується у виробництві певних емульгаторів;

2.7 приведення положень Закону України «Про ветеринарну медицину та благополуччя тварин» у відповідність до вимог окремих норм таких актів права ЄС:

1) Регламенту (ЄС) 2016/429 Європейського Парламенту та Ради від 9 березня 2016 року про заразні хвороби тварин та внесення змін і скасування деяких актів у сфері здоров'я тварин (Закон про здоров'я тварин);

2) Виконавчого Регламенту Комісії (ЄС) 2018/1882 від 3 грудня 2018 року про застосування певних правил профілактики та контролю захворювань до категорій перелічених хвороб та встановлення переліку видів та груп видів, що становлять значний ризик поширення цих перелічених хвороб;

3) Регламенту (ЄС) 2019/4 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2018 року про виробництво, введення в обіг та використання лікувальних кормів, що вносить зміни до Регламенту (ЄС) № 183/2005 Європейського Парламенту та Ради та скасовує Директиву Ради 90/167/ЄЕС;

4) Делегованого регламенту Комісії (ЄС) 2020/689 від 17 грудня 2019 року, що доповнює Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2016/429 щодо правил спостереження, програм ерадикації та статусу вільного від хвороби для певних хвороб, що входять до списку, та нових хвороб;

2.8 приведення положень Закону України «Про матеріали і предмети, призначені для контакту з харчовими продуктами» у відповідність до вимог окремих норм таких актів права ЄС:

1) Регламенту (ЄС) № 1935/2004 Європейського Парламенту та Ради від 27 жовтня 2004 року про матеріали та вироби, призначені для контакту з харчовими продуктами, та про скасування Директив 80/590/ЄЕС та 89/109/ЄЕС;

2) Регламенту Комісії (ЄС) 2022/1616 від 15 вересня 2022 року про перероблені пластикові матеріали та вироби, призначені для контакту з харчовими продуктами, та про скасування Регламенту (ЄС) № 282/2008;

2.9. *приведення положень Закону України «Про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за розміщенням на ринку генетично модифікованих організмів і продукції» у відповідність до вимог:*

1) Регламенту (ЄС) № 1829/2003 Європейського Парламенту та Ради від 22 вересня 2003 року про генетично модифіковані харчові продукти та корми;

2) Регламенту (ЄС) № 1830/2003 Європейського Парламенту та Ради від 22 вересня 2003 року щодо відстеження та маркування генетично модифікованих організмів, а також відстеження харчових продуктів і кормів, вироблених з генетично модифікованих організмів, та про внесення змін до Директиви 2001/18/ЄС;

3) Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/41/ЄС від 6 травня 2009 року про використання генетично модифікованих мікроорганізмів у замкнених умовах;

4) Директиви 2001/18/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 12 березня 2001 року про навмисне вивільнення в навколишнє середовище генетично модифікованих організмів та про скасування Директиви Ради 90/220/ЄЕС;

5) Регламенту (ЄС) № 1946/2003 Європейського Парламенту та Ради від 15 липня 2003 року про транскордонне переміщення генетично модифікованих організмів;

6) Регламенту Комісії (ЄС) № 1981/2006 від 22 грудня 2006 року про детальні правила імплементації статті 32 Регламенту (ЄС) № 1829/2003 Європейського Парламенту та Ради щодо референс-лабораторії Співтовариства з генетично модифікованих організмів;

7) Рекомендацій Комісії від 13 липня 2010 року щодо керівних принципів розробки національних заходів щодо співіснування з метою уникнення ненавмисної присутності ГМО в традиційних та органічних культурах.

Також варто відзначити, що метою проєкту Закону не є збереження тих практик і підходів до регулювання, які мали місце в Україні до сьогодні, і які й досі залишаються такими, що не відповідають актам права ЄС. Такі невідповідності у практиці і підходах до регулювання наразі перешкоджають Україні набути повноправного членства у ЄС. Отже, існує нагальна потреба в усуненні таких невідповідностей. За таких обставин метою проєкту Закону є приведення законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я тварин та благополуччя тварин у відповідність до положень відповідних *aquis* ЄС, що є необхідною і безальтернативною умовою членства України у ЄС. Реалізація цієї мети проєкту Закону, безперечно, має наслідком відхід від чинних до сьогодні практик і підходів до регулювання.

В той же час, набуття повноправного членства України в Європейському Союзі – є нормою Конституції України. Зокрема, незворотність цього процесу зобов'язані забезпечувати, в межах компетенції, Верховна Рада України (пункт 5 частини першої статті 85 Основного Закону), Президент України (частина третя статті 102 Основного Закону) і Кабінет Міністрів України (пункт 11 статті 116 Основного Закону). Конституція України має найвищу юридичну силу і норми Конституції України є нормами прямої дії (стаття 8 Основного Закону).

Отже, зміст положень проєкту Закону, спрямованого на приведення регулювання у відповідність до положень відповідних *aquis* ЄС, повинен розглядатись, перш за все, з точки зору:

1) реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі, яке, в свою чергу, відповідно до пункту 5 частини першої статті 85 Конституції України, є ключовим повноваженням Верховної Ради України;

2) відповідності положень проєкту Закону відповідним положенням актів права ЄС (а не відповідності положень проєкту Закону чинному на сьогодні регулюванню, яке багато в чому й досі не приведено у відповідність до актів права ЄС).

Неврахування зазначених вище двох аспектів під час надання до проєкту Закону зауважень і пропозицій – лише віддалятиме Україну від набуття повноправного членства в Європейському Союзі.

3. Основні положення законопроєкту

Проєкт Закону містить положення, що стосуються виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, як держави-кандидата на членство у ЄС. Основні зміни, передбачені проєктом Закону, полягають у наступному:

3.1.) в частині змін до Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»:

проєктом Закону передбачається уточнення та гармонізація термінології і процедур авторизації харчових добавок, ароматизаторів, ензимів, новітніх харчових продуктів і тверджень про користь для здоров'я відповідно до підходів ЄС, створення єдиного державного реєстру харчових добавок, ароматизаторів, ензимів та забезпечення відкритого доступу до нього. Запропоновані зміни зменшують регуляторні бар'єри для операторів ринку за рахунок усунення дублювання процедур з ЄС щодо авторизації тверджень про користь для здоров'я та новітніх харчових продуктів, уніфікації правил щодо дієтичних добавок і спеціальних категорій харчових продуктів. Одночасно зміни посилюють прозорість і прогнозованість державного регулювання.

Також, запроваджуються вимоги щодо повідомлення про ризик у харчовому ланцюгу, культури безпечності харчових продуктів, простежуваності окремих видів продукції, діяльності з опромінення харчових продуктів та перерозподілу харчових продуктів для благодійної діяльності. Такі положення спрямовані на підвищення ефективності запобігання ризикам, забезпечення більшої передбачуваності вимог і процедур та удосконалення механізмів управління ризиками у харчовому ланцюгу на засадах ризик-орієнтованого підходу.

Реалізація акта сприятиме підвищенню прозорості регулювання, належному рівню захисту здоров'я споживачів та подальшій інтеграції України до правового простору Європейського Союзу.

3.2.) в частині змін до Закону України «Про молоко та молочні продукти»:

виключення частини другої статті 14 Закону України «Про молоко та молочні продукти», яка передбачає заборону стягнення плати з виробників молока та молочних продуктів за здійснення заходів державного контролю, спрямоване на усунення дублювання правового регулювання, оскільки відповідні гарантії вже врегульовані Законом України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я тварин та благополуччя тварин» та іншими актами у сфері безпечності харчових продуктів.

Прийняття цієї зміни забезпечить узгодженість законодавства України, усунення застарілих норм та приведення правового регулювання молочної галузі у відповідність до сучасної системи державного контролю, гармонізованої з законодавством Європейського Союзу.

3.3.) в частині змін до Закону України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною»:

приведення окремих положень у відповідність до законодавства Європейського Союзу та уточнення національного правового регулювання у цій сфері.

Зокрема, уточнюється та доповнюється термінологія, вводяться визначення термінів «домашні тварини», «сільськогосподарські тварини», «кухонні відходи та відходи закладів громадського харчування», «трансмисивні губчастоподібні енцефалопатії», а також уточнюється визначення таких термінів як «побічні продукти тваринного походження», «продукти оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження» та «ризиковий матеріал».

З метою забезпечення відповідності сфери регулювання Закону вимогам законодавства ЄС внесено зміни до положень Закону, які стосуються переліку продуктів, на які поширюється та не поширюється дія цього Закону.

Відповідно до підходів, визначених законодавством ЄС, базовим елементом здійснення безпечного поводження з побічними продуктами тваринного походження є їх поділ на три категорії залежно від ступеня ризику, який вони становлять (категорія I, категорія II та категорія III). Сьогодні Законом запроваджено зазначену категоризацію побічних продуктів тваринного походження, яка в загальному відповідає вимогам законодавства ЄС. Разом з тим, з метою забезпечення повної відповідності вимогам законодавства ЄС проектом Закону пропонується внести зміни до переліку побічних продуктів тваринного походження, що належать до категорій I, II та III.

З метою здійснення належних заходів з профілактики виникнення на території України трансмисивних губчастоподібних енцефалопатій (ТГЕ) проектом Закону вносяться зміни до переліку тканин тваринного походження, що мають високий рівень ризику інфікування ТГЕ (ризиковий матеріал). Зазначений перелік тканин тваринного походження приведено у повну відповідність з вимогами законодавства ЄС.

Визначаються обмеження щодо обігу побічних продуктів тваринного походження та продуктів їх оброблення, переробки у разі запровадження ветеринарно-санітарних обмежень. Реалізація акта сприятиме гармонізації законодавства України із законодавством Європейського Союзу, запровадженню ризик-орієнтованого підходу до поводження з побічними продуктами тваринного походження та посиленню контролю за біобезпекою і здоров'ям тварин.

3.4.) в частині змін до Закону України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я тварин та благополуччя тварин»:

передбачається уточнення підстав для здійснення позапланових заходів державного контролю, зокрема у разі виявлення або підозри невідповідності, а також після введення в експлуатацію нових потужностей.

Запроваджуються вимоги до державного контролю переробних установок матеріалів і предметів, призначених для контакту з харчовими, що вже були у використанні та переробляються для можливості їх подальшого використання (перероблений пластик), включаючи аудит належної виробничої практики та можливість тимчасового призупинення роботи таких установок у разі невідповідності.

Встановлюються спеціальні вимоги до ввезення харчових продуктів, оброблених іонізуючим випромінюванням, зокрема щодо підтвердження їх відповідності законодавству та обробки на установках, затверджених Європейським Союзом, а також вимоги щодо супроводження міжнародними сертифікатами вантажів з паростками та насінням для їх виробництва.

Крім того, запроваджуються особливості здійснення посиленого державного контролю окремих вантажів матеріалів і предметів, призначених для контакту з харчовими продуктами, зокрема пластикового посуду з поліаміду та меламіну, включаючи обов'язкову перевірку документів, що підтверджують відповідність таких вантажів установленим вимогам, у тому числі документів про проведені лабораторні дослідження та забезпечення простежуваності, а також ведення обліку й оприлюднення узагальненої інформації про результати такого контролю.

Реалізація акта сприятиме підвищенню прозорості та ефективності державного контролю, забезпеченню належного рівня захисту здоров'я споживачів та гармонізації законодавства України з вимогами Європейського Союзу.

3.5.) в частині змін до Закону України «Про безпечність та гігієну кормів»:

гармонізація із законодавством Європейського Союзу шляхом уточнення термінології, зокрема введення визначень перорального годування тварин, нецільового корму, небажаних речовин та перехресного забруднення, а також узгодження термінів із суміжними законами у сфері ветеринарної медицини, харчових продуктів та державного контролю.

Встановлюються вимоги щодо контролю та розслідування випадків перевищення максимально допустимого або порогового рівня небажаних речовин у кормах, участі операторів ринку у таких розслідуваннях та запровадження відповідних заходів державного контролю.

Удосконалюються процедури видачі, призупинення та відкликання експлуатаційних дозволів і державної реєстрації потужностей, а також процедури державної реєстрації кормових добавок, включаючи можливість внесення змін до умов їх обігу.

Встановлюються додаткові повноваження компетентного органу щодо інформування, надання роз'яснень та управління ризиками.

Крім того, впроваджується система повідомлення про ризик у сфері кормів, що забезпечить прозорість, наукову обґрунтованість рішень та підвищення рівня захисту здоров'я тварин, здоров'я людини і навколишнього природного середовища відповідно до підходів Європейського Союзу.

3.6.) в частині змін до Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів»:

передбачається уточнення вимог до надання інформації про харчові продукти з метою гармонізації із законодавством Європейського Союзу та запобігання введенню споживачів в оману.

Зокрема, уточнюється заборона приписування харчовим продуктам властивостей щодо запобігання або лікування захворювань, крім випадків, прямо передбачених законодавством для окремих категорій продуктів. Також, оновлюється перелік алергенів шляхом уточнення винятків для окремих похідних гірчиці, та уточнюються вимоги до зазначення вмісту кофеїну, зокрема для дієтичних добавок.

Реалізація змін сприятиме підвищенню рівня захисту споживачів, забезпеченню достовірності інформації про харчові продукти та приведенню законодавства України у відповідність до вимог Європейського Союзу.

3.7.) в частині змін до Закону України «Про ветеринарну медицину та благополуччя тварин»:

уточнюються поняття та механізми реагування на хвороби тварин і посилюється наближення до підходів ЄС.

Ключові зміни: вводяться визначення зони обмежень (карантинної) та інфікованої зони, уточнюється поняття планів ліквідації (обов'язкові/необов'язкові) та розширюється термін «продукти» (у т.ч. репродуктивний матеріал, та ін). Переглядаються критерії віднесення хвороб до переліку тих, що підлягають повідомленню, та запроваджується система категорій хвороб А–Е із прив'язкою до відповідних ветеринарно-санітарних заходів.

Уточнюються правила зонування/компартменталізації, порядок затвердження та застосування планів ліквідації, а також запроваджується інститут ветеринарно-санітарного статусу “вільний від хвороби” для територій/зон/компартментів і ведення відповідного переліку.

Посилюються вимоги до повідомлення про підозру/виявлення (особливо для категорій А та Е), механізм попередніх заходів і інформування громадськості протягом 24 годин, а також уточнюється порядок запровадження карантину та визначення зон (захисту, спостереження тощо).

Додатково встановлюються вимоги щодо біобезпеки для операторів тваринницьких потужностей (фізичні й організаційні заходи) та вводиться план дій за надзвичайних обставин (з навчаннями/перевіркою готовності).

У сфері ветпрепаратів і кормів закріплюється правило, що реєстрація ветеринарних лікарських засобів для продуктивних тварин можлива лише за наявності максимальних меж залишків діючих речовин, а за відсутності національних переліків/меж застосовуються переліки та межі ЄС (для максимальних меж залишків діючих речовин і для допустимого перехресного забруднення нецільових кормів).

3.8.) в частині змін до Закону України «Про матеріали і предмети, призначені для контакту з харчовими продуктами»:

гармонізація з підходами Європейського Союзу та встановлення спеціального правового режиму для матеріалів і предметів з переробленого пластику, що контактують з харчовими продуктами.

Зокрема, уточнюється та розширюється термінологія (перероблений/вхідний пластик, процес деконтамінації та переробки, установки і потужності переробки, партії, схеми переробки та їх менеджер), що забезпечує однозначність регулювання на всіх стадіях переробки та ланцюга постачання. Передбачається можливість використання придатних технологій переробки та авторизованих у Європейському Союзі процесів переробки без запровадження дублюючих національних процедур.

Запроваджується електронна нотифікація виробництва переробленого пластику та формування відкритих переліків (із присвоєнням унікальних ідентифікаторів переробникам, установкам деконтамінації, схемам та потужностям), встановлюються вимоги до походження і роздільного збору пластикових відходів, систем забезпечення якості та простежуваності.

Крім того, встановлюються додаткові вимоги до маркування, декларації відповідності та документування якості партій переробленого пластику й виробів з нього, що забезпечить прозорість обігу, підвищення безпечності для споживачів та розвиток переробки відповідно до стандартів ЄС.

3.9.) в частині змін до Закону України «Про географічні зазначення спиртних напоїв»:

уточнюються процедури розгляду заявок про погодження специфікації спиртного напою та сертифікації спиртних напоїв з географічним зазначенням.

Зокрема, з метою узгодження із законодавством у сфері географічних зазначень збільшується строк розгляду заявки спеціально уповноваженим органом з 30 до 90 днів, а також передбачається можливість проведення експертною комісією виїзних досліджень (перевірки географічного місця та виробничих потужностей), при цьому строк розгляду може бути продовжений ще на 30 днів.

Крім того, уточнюються повноваження спеціально уповноваженого органу щодо призначення органів сертифікації, внесення їх до Реєстру органів сертифікації у сфері географічних зазначень та виключення їх з цього Реєстру.

3.10.) в частині змін до Закону України «Про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за розміщенням на ринку»:

уточнення термінів таких як «генетично модифікована продукція», «захисні заходи», «навмисне вивільнення», «замкнена система» та «розміщення на ринку», а також запровадження нових термінів «мікроорганізми», «трансформаційна подія», «простежуваність»;

удосконалено процедури забезпечення простежуваності на всіх етапах обігу ГМО та ГМ-продукції та вимоги до маркування з урахуванням вимог законодавства ЄС щодо розміщення на ринку ГМО та ГМ-продукції, зокрема щодо позначень «генетично модифікований», «вироблено з генетично модифікованого (назва інгредієнта)», «містить ГМО (назва організму)», «вироблено з використанням сировини, що містила ГМО»;

оновлено вимоги до національної референс-лабораторії, зокрема уточнено її функції, повноваження та організаційні засади її діяльності;

врегульовано процедури транскордонного переміщення та взаємодії між державами-партнерами;

уточнено вимоги до співіснування ГМ-культур з метою запобігання ненавмисної присутності ГМО в традиційних та органічних культурах;

надано повноважень Кабінету Міністрів України затверджувати перелік методів, що призводять до створення ГМО, з урахуванням практики ЄС.

Крім того усунуто техніко-юридичних неузгодженості, зокрема в частині процедур зупинення та скасування державної реєстрації ГМО, погодження планів постреєстраційного моніторингу та фінансування.

4. Стан нормативно-правового регулювання у сфері, яка охоплюється проєктом Закону

У сфері правового регулювання, яка охоплюється проєктом Закону, діють такі нормативно-правові акти:

- 1) Конституція України;
- 2) Угода про застосування санітарних і фітосанітарних заходів;
- 3) Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони;
- 4) Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»;
- 5) Закон України «Про молоко та молочні продукти»;
- 6) Закон України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною»;
- 7) Закон України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я тварин та благополуччя тварин»;
- 8) Закон України «Про безпечність та гігієну кормів»;
- 9) Закон України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів»;
- 10) Закон України від 04 лютого 2021 року № 1206-IX «Про ветеринарну медицину та благополуччя тварин»;
- 11) Закон України «Про матеріали і предмети, призначені для контакту з харчовими продуктами»;
- 12) Закон України «Про географічні зазначення спиртних напоїв»;
- 13) Закон України «Про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за розміщенням на ринку генетично модифікованих організмів і продукції».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту Закону не потребує додаткових видатків із державного бюджету України чи місцевих бюджетів.

Заходи щодо реалізації проекту Закону здійснюватимуться в межах затвердженої чисельності працівників та видатків, передбачених у державному бюджеті на відповідний рік за бюджетними програмами:

- 1) Мініекономіки – КПКВК 1201480 «Організація і регулювання діяльності установ в системі агропромислового комплексу»;
- 2) Міністерство охорони здоров'я України - КПКВК 2301010 «Керівництво та управління у сфері охорони здоров'я»;
- 3) Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів – КПКВК 0412010 «Керівництво та управління у сфері безпечності харчових продуктів та захисту споживачів», КПКВК 0412020 «Протиепізоотичні заходи та участь у Міжнародному епізоотичному бюро», КПКВК 0412030 «Організація та регулювання діяльності установ в системі Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів».

6. Прогноз соціально-економічних, правових та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття проекту Закону дозволить:

- 1) усунути зауваження Європейської Комісії щодо необхідності приведення законодавства України у сфері санітарних та фітосанітарних заходів у відповідність до *acquis* ЄС, які викладено у Звітах Європейської Комісії щодо прогресу України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу за 2023, 2024 та 2025 роки;
- 2) імплементувати у національне законодавство положення *aquis* ЄС, що стосуються регулювання сфер санітарних та фітосанітарних заходів;
- 3) прискорити виконання Україною в повному обсязі своїх зобов'язань у сфері європейської інтеграції, як держави-кандидата на членство у ЄС.

Прийняття проекту Закону також дозволить усунути прогалини у регулюванні відповідних відносин, створити правові підстави для прийняття відповідними органами виконавчої влади підзаконних актів з питань, які на сьогодні залишаються не врегульованими.

Крім того, в рамках переговорного процесу щодо вступу України до ЄС, прийняття проекту Закону сприятиме швидкому та ефективному проведенню переговорів про вступ України до ЄС за відповідними переговорними розділами.

Народні депутати України

